

Raad van ouderen aan jongeren

Jongeren zijn gewoonlijk jammer genoeg zo weinig geneigd naar de raad van ouderen te luisteren. Dat komt waarschijnlijk omdat ze denken dat ouderen altijd ernstig en streng zijn en bovendien onvriendelijk en afgunstig. Zij hebben toch geen enkel vermaak meer in de dingen waaraan jongeren plezier beleven? Het valt inderdaad niet te ontkennen dat sommige oude mensen te streng zijn. In hun ogen zouden jongeren altijd even ernstig moeten zijn als mensen die al een heel leven achter zich hebben liggen en die veel hebben meegemaakt in de wereld. Ze denken er niet aan dat bij deze twee levensfasen een heel verschillend temperament hoort.

Jongeren zijn vrolijk, ontvankelijk, vurig en optimistisch. Voor jongeren is alles in de wereld nieuw. Hun geestdrift wordt voortdurend geprikkeld door allerlei onbekende en afwisselende situaties. Deze jeugdige eigenschappen zijn niet alleen geoorloofd, maar ook aantrekkelijk, zolang ze maar

niet tot zonde en uitwassen leiden. Op die leeftijd zouden we ze moeilijk kunnen inruilen voor de kalmte en ernst van de ouderdom, het gevolg van jarenlange, verdrietige ervaringen.

Maar het is wel heel goed als de wijze lessen die ouderen door ervaring hebben geleerd, doorgegeven worden aan jongeren. Daarom willen we aan jullie, lieve jongeren, enkele wenken geven die voor alle mensen van groot belang zijn. We willen ons beslist niet bemoeien met jullie onschuldige genoegens of jullie één plezier ontnemen. Tenzij dat voor je eigen bestwil is, natuurlijk. Lieve jongere, we willen liever geen autoritaire leraren of strenge moraalridders zijn, maar liefhebbende vrienden. Daarom vragen we je dringend om geduldig, onbevooroordeeld en onbevangen naar de volgende raadgevingen te luisteren.

1. Neem je voor om te leven volgens bepaalde principes en te handelen in overeenstemming met vaste regels.

De mens is geschapen met een verstand. Zijn leven moet dus niet door louter toeval of door grillen bepaald worden. Stel jezelf daarom al vroeg de vraag hoe je je zou moeten gedragen en wat je in de toekomst gaat doen. Heel veel mensen laten duidelijk blijken dat ze hierover niet hebben nagedacht. Ze laten zich leiden door de roekeloze impulsen van het moment en denken niet aan de mogelijke gevolgen. Ze hebben geen vast doel en geen duidelijke principes. Ze handelen op goed geluk, dus zou het een wonder zijn als ze stevast een rechte koers hielden. Je kunt alleen maar op het rechte pad wandelen als je weet wat het rechte pad is. Wil je dat leren? Wees dan niet langer onbezonnen en zorgeloos maar maak tijd om ernstig na te denken.

Neem niet zomaar klakkeloos de opvattingen van je kennissen over. Misschien hebben ze wel een duister plan met je. Mogelijk zitten ze zelf op een dwaalspoor of worden ze beheerst door een vooroordeel. Denk aan mensen die zich bezighouden

met frivool vermaak of verstrikt zijn in een dwaling. Vaak willen zij zich moed inspreken door anderen op het verkeerde pad te brengen. Jullie hebben een verstand gekregen. Beoordeel zelf wat de goede koers is en welke weg je zou moeten bewandelen. Gebruik je eigen verstand. Wees onafhankelijk en onbevooroordeeld. Laat jezelf niet leiden door pure wispelturigheid, door bevliegingen of door de opvattingen van anderen.

2. Nu je nog jong bent, moet je elke gelegenheid gebruiken om nuttige kennis te verwerven.

Je moet je door je verstand laten leiden, maar zonder goede kennis is het verstand even nutteloos als het beste oog zonder licht. Elk mens heeft een natuurlijke dorst naar kennis, die alleen maar aangewakkerd en goed gestuurd hoeft te worden. Niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden om belangrijke kennis te verkrijgen. Alle mensen hebben echter meer gelegenheden dan ze benutten. Er zijn talloze informatiebronnen: de belangrijkste zijn echter boeken en onze medemensen. Er is geen tijd geweest in het verleden waarin er zoveel boeken waren als nu in onze tijd. Zonder wijze raadgevers vormen juist het aantal auteurs en hun verschillende ligging echter een van de grootste moeilijkheden. Lees toch niet kritiekloos alles wat je in handen krijgt. Niet alleen nuttige kennis verschijnt in druk, maar ook dwalingen gehuld in het kleed van de waarheid. Veel boeken zijn nutteloos, andere zijn vooral schadelijk en sommige zijn zelfs doordrenkt met een dodelijk vergif. Verspil je tijd niet aan nutteloze romans. Pak geen boek dat de zonde aanlokkelijk voorstelt. Vraag verstandige vrienden om raad bij de keus van je boeken.

Je kunt ook veel leren door te luisteren naar de gesprekken van wijze en godvrezende mensen. Bijna iedereen die al een poosje op deze wereld heeft verkeerd, heeft genoeg kennis om jongeren een goede raad te geven. Gebruik daarom elke gelegenheid om te leren wat je nog niet weet. Wees niet te trots om onderwijs te vragen, omdat je zo je onkunde zou verraden. Moedig de begeerte naar kennis aan. Zorg ervoor dat je voortdurend openstaat voor onderwijs.

Streef vooral naar zelfkennis. ‘Ken jezelf!’ Dit principe vonden de oude Grieken en Romeinen zo belangrijk, dat verschillende wijsgeren beweerden dat zij het bedacht hadden. En dat niet alleen. Het was zo’n voortreffelijke regel, dat velen geloofden dat deze woorden waren uitgesproken door het orakel van Apollo te Delphi. Plinius vertelt ons dat deze spreuk daar duidelijk in gouden letters boven de deur van de tempel stond.

Deze zelfkennis is onmisbaar en van het grootste belang. Dat wordt ons in de Schrift ingeprent. ‘Onderzoekt uzelf of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf. Of kent gij uzelf niet, dat Jezus Christus

in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt' (2 Kor. 13:5). Ook in het Oude Testament wordt de waarde van deze kennis ten volle erkend. Daar worden we aangespoord om in ons hart te spreken (Ps. 4:5) en ons hart te behoeden boven al wat te bewaren is (Spr. 4:23). Om deze kennis wordt vurig gebeden: 'Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten' (Ps. 139:23). 'Proef mij, HEERE, en verzoek mij; toets mijn nieren en mijn hart' (Ps. 26:2).

Zelfkennis is voor iedereen noodzakelijk. Elk mens heeft de mogelijkheid gekregen om zichzelf te leren kennen. Zonder ijverig zelfonderzoek is dat echter onmogelijk. Daar heeft de mens een grote afkeer van, in natuurlijk en geestelijk opzicht. Daarom wordt deze plicht door veel mensen geheel verwaarloosd tot hun eigen grote schade. Als we wel zelfkennis proberen te verkrijgen, dan is het gevaar groot dat we misleid worden door eigenliefde en vooroordeel. Om onszelf echt te leren kennen, is het absoluut noodzakelijk dat we eerlijk en onpartijdig zijn. Maar voor zelfkennis is méér nodig dan de oprechte begeerte om de waarheid te leren kennen. Ons verstand moet verlicht

worden, zodat we zien aan welke eis ons leven zou moeten voldoen. 'De opening van Uw woorden geeft licht' (Ps. 119:130). Het Woord van God moet rijkelijk in ons wonen. Al onze gedachten over onszelf moeten bepaald worden door wat de Bijbel leert. De Bijbel is de lamp van God die alle schuilhoeken van de mens doorzoekt. Zonder die lamp is het even onmogelijk om onszelf goed te leren kennen als om in een donkere kamer zonder licht iets te onderscheiden. Als we onszelf onderzoeken en de Schrift aandachtig lezen, zullen we onszelf elke dag beter leren kennen.

Laat je zelfbeeld toch niet bepaald worden door de positieve opvattingen van de mensen in je omgeving. Zij kunnen niets weten van je verborgen drijfveren en mogelijk geven ze je vooral complimenten om bij je in het gevlj te komen.

Grijp elke gelegenheid aan om de sluimerende krachten van je hartstochten te leren kennen. Zolang niets onze gevoelens opwekt, weten we net zomin als andere mensen wat er in ons hart leeft.

Probeer ook je natuurlijke karakter te leren kennen. Overweeg zorgvuldig welke invloed bepaalde voorwerpen en omstandigheden op je hebben. Vaak kun je zelfs van je vijanden en lasteraars leren wat de zwakke punten in je karakter zijn. Zij zijn er goed in om je fouten op te sporen. Door gaans zit er wel een kern van waarheid in wat zij over ons zeggen. Mogelijk is de spot van onze vijanden dus beter voor ons dan de vleierende woorden van onze vrienden.

Probeer je een goed oordeel te vormen van je eigen kwaliteiten. Dat heb je nodig als leidraad bij alles wat je doet.